

Louise De Mey op de redactie van Vooruit

Aimée Jacobs en Louise De Mey, 'de twee dames van Vooruit'

*Madelief Van Den Steen, bibliothecaris Hogeschool
West-Vlaanderen, departement Lerarenopleiding*

Vrouwenstemmen op de redactie van Vooruit werden lange tijd niet gehoord. Tijdens mijn thesisonderzoek naar de representatie van vrouwelijke journalisten bij Vooruit viel het me op dat de periode van het interbellum tot 1970 onderbelicht gebleven is, omdat volgens velen toen alles bij het oude bleef.⁽¹⁾ Niets is minder waar. Het was een uitzonderlijk levendige periode waarin vrouwen weliswaar naar de achtergrond waren verbannen, maar toch een essentiële rol speelden. In de archieven van het dagblad Vooruit vond ik acht vrouwen die toen deel uitmaakten van de redactie. Op basis van dat archief en een aantal getuigenissen heb ik hun verhaal gereconstrueerd.⁽²⁾ Om vrouwen te 'horen' in de bronnen was het vaak van belang 'voorbij wat geschreven en gezegd werd' te lezen en te luisteren. Het ging er niet zozeer om 'de eerste vrouwen' of pioniersters voor het voetlicht te brengen, maar onzichtbare vrouwen een stem te geven: "giving women voice so that we may hear their reality".⁽³⁾ In dit artikel komen twee vrouwen aan bod, twee vaste waarden op de redactie van Vooruit van de jaren 1930 tot de jaren 1970: Aimée Jacobs en Louise De Mey. Afkomstig uit een totaal verschillend milieu werden ze als twintigers collega's en werkten meer dan dertig jaar samen als 'de twee dames van Vooruit'.

Aimée Jacobs: dame één

Op 29 juni 1906 werd in Gent in het rode gezin van Georgine Blanchaert en Oscar Jacobs een dochter, Aimée, geboren.⁽⁴⁾ Zij was het derde kind, na Estella en Georges en vóór Hilda. Vader Oscar was klerk bij de coöperatie Vooruit. Hij was warm, gevoelig,

humoristisch en toegewijd.⁽⁵⁾ Georgine was een goede moeder. Haar kinderen zouden een voorbeeld zijn voor de andere arbeidersgezinnen, ze kregen alle kansen om zich te ontplooiën. Georgine was een van de vrouwen die op de barricaden stonden voor betere leefomstandigheden voor de arbeidersgezinnen. Haar werk voor de socialistische partij tijdens de Eerste Wereldoorlog - ze opende een volkswasserij, was propagandiste en voorzitter van de lokale vrouwenafdeling - werd na de Wapenstilstand bekroond met een politieke carrière als provincieraadslid en vanaf 1926 als gemeenteraadslid in Gent. Het huis in de Visscherstraat, waar ze met haar gezin woonde, werd de wijkclub Heirnis. Iedereen kon er terecht voor activiteiten, vergaderingen van de vrouwenafdeling of voor strategieplanningen met voorzitter Alice Heyman, met het oog op de propaganda van de socialistische vrouwengroepering.

Aimée studeerde af aan de Handelsschool en leerde daarnaast de typische vrouwen-taken, ze was immers voorbestemd om bediende, huishoudster en moeder te worden. Tussen 1925 en 1930 besliste ze om verder te studeren aan de Arbeidershogeschool, een instelling van de Centrale voor Arbeidersopvoeding die bekend stond voor de vorming van arbeidersleiders, 'vertrouwensmannen', kaderleden voor mutualiteiten en syndicaten, partijsecretarissen en redacteurs voor de socialistische pers.

Louise De Mey: dame twee

Twee jaar na Aimée Jacobs werd op 18 februari 1908 in Gent Louise De Mey geboren.⁽⁶⁾ Het gezin dat Louise verwelkomde bestond al uit twee dochters en een zoon, later werd nog een zoon geboren. Armoede en werkloosheid dwongen het gezin in de beluiken van Gent te leven. Vader Clément werkte als dagloner aan de dokken. De omstandigheden waarin moeder Virginie De Sutter haar vijf kinderen opvoedde waren ronduit uitzichtloos. Ook zij stond voor een korte periode als dokwerkster ingeschreven. Dagloners hadden geen loonzekerheid, zodat ook de kinderen moesten meewerken om alle monden te voeden. Alleen Louise mocht doorleren.⁽⁷⁾ Het harde leven leerde haar vooral opkomen voor zichzelf, soms ten koste van anderen. Zij wou in geen geval worden zoals haar moeder; geen enkele man zou haar dit aandoen.⁽⁸⁾ Louise werd opgevoed tot een harde werkster en was een volgzzaam meisje op school. Van het milieu waarin ze opgroeide, kreeg ze de socialistische waarden en normen mee.

Omstreeks 1920 stapte ze over van de kosteloze Nederlandstalige stedelijke lagere school naar een van de 'Franse scholen' in Gent waar ze de vierde graad handel volgde.⁽⁹⁾ Vanaf oktober 1921 konden gemeenten via het Fonds der Meest Begaafden beurzen toekennen aan intelligente leerlingen.⁽¹⁰⁾ Als primus uit een onbemiddeld gezin kwam Louise hiervoor in aanmerking. Ze startte, gesteund door dit fonds, in 1923 de 'cours de commerce' aan de Stedelijke Handelsschool in de Twee Bruggenstraat.

Op de redactie voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog

Het duurde niet lang voor Aimée Jacobs zat waar ze wilde zitten. Met haar socialistische overtuiging, achtergrondkennis en roots, gecombineerd met een ontwikkelde geest, meende ze een geschikte kandidate te zijn voor de socialistische partij en de vrouwenbeweging. Ze kon via verschillende paden de redactie van *Vóoruit* binnenwandelen. Op de Arbeidershogeschool had ze kennis gemaakt met Gust Balthazar en Daan Boens, respectievelijk hoofdredacteur en redacteur van *Vóoruit*. En er was Alice Heyman, redactrice van de vrouwenpagina van *Vóoruit* en *De Stem der Vrouw*, die met Ferdinand De Smet, ook redacteur bij *Vóoruit*, en Georgine, Aimées moeder, een onafscheidelijk trio vormde.⁽¹¹⁾ Aimée begon samen met Georges Hamers in juni 1930 of 1931 als proeflezer op de redactie. Hamers werd na enkele jaren volwaardig redacteur. Aimée leerde haar eerste liefde kennen, Erwin Müller, een jonge Duitse communist die nazi-Duitsland ontvlucht was en onderdak vond bij de familie Jacobs.⁽¹²⁾ In 1940 verliet hij halsoverkop het huis in de Visscherstraat en kwam er nooit meer terug.

Wegens de naderende oorlog vluchtte de redactie van *Vóoruit* in 1940 naar Frankrijk. Aimée bleef in Gent meewerken aan de 'gestolen' *Vóoruit* tot 30 juni 1941, toen de krant een nationaalsocialistisch blad werd. Ze werkte daarna in Brussel voor een organisatie die zich bezighield met voedselbedeling en met hulp aan joodse vluchtelingen.

Ook Louise De Mey was intussen volwassen geworden en vastbesloten aan het armoedige milieu waarin ze was opgegroeid te ontsnappen. Ondanks het feit dat de samenleving was doordrongen van het traditionele rolpatroon van de man als kostwinner en de vrouw als huisvrouw, kwam in die tijd toch ruimte om als vrouw een eigen persoonlijkheid te ontwikkelen.⁽¹³⁾ In het model van 'de nieuwe vrouw' zag Louise een middel om zich los te vechten van de generatie van haar ouders. "Ze kwam op voor haar eigen rechten."⁽¹⁴⁾ Vóór 1936 werkte ze voor de Textielarbeiderscentrale van België als secretaresse van August De Block, nationaal secretaris van de Algemene Raad. Net 26 jaar geworden zat ze in de kern van de partij, waar alle beslissingen werden genomen. Ondergedompeld in een mannenwereld werd Louise het toonbeeld van een jonge, gerespecteerde bediende: stipt, netjes en charmant. Door ziekte van haar moeder en haar ontslag wegens reorganisaties moest Louise haar plannen om zelfstandig te gaan wonen opbergen: ze moest voor haar vader en het huishouden zorgen.⁽¹⁵⁾ Lang bleef ze niet bij de pakken zitten. Toen Gust Balthazar, beheerder van *Vóoruit*, in januari 1936 een vacature voor een vrouwelijke bediende in zijn dagblad plaatste, reageerde Louise onmiddellijk.⁽¹⁶⁾ Op 1 maart 1936 kon ze beginnen op de redactie. "In het begin moest ik zijn briefwisseling behandelen, een agenda van zijn afspraken bijhouden ook. Je kan je dat nu niet meer voorstellen, maar de redacteur die de Kamer in Brussel deed, belde zijn verslag door en dat moest ik opnemen. Of correspondenten met verslagen van ongevallen, die dingen. Geen echt journalistenwerk in het begin, nee."⁽¹⁷⁾

Op de redactie leerde Louise Georges Hamers kennen, wiens reportages over vreemde

Aimée Jacobs (foto E. Müller)

landen erg gewaardeerd werden. Haar vrijheid en economische onafhankelijkheid waren Louise zeer dierbaar, maar door Hamers kon ze echt breken met haar verleden, met haar afkomst. Louise De Mey werd de stralende Louise Hamers op 29 juni 1939.⁽¹⁸⁾ Haar ongelukkige jeugd deed haar kiezen voor een carrière, zekerheid en zelfstandigheid als vrouw in een mannenwereld, als gelijke partner van haar echtgenoot. Ze vond het niet gemakkelijk een geëmancipeerde vrouw te zijn: “*Het bracht je vaak alleen maar een slechte reputatie op.*”⁽¹⁹⁾ Samen met de redactie vluchtte Louise in 1940 naar Frankrijk. Daar stond ze in voor de huisvesting van gevluchte Belgen. Ze wilde zo snel mogelijk naar Engeland. Hamers’ journalistieke hart weigerde echter nog verder te vluchten. Als door het noodlot ingehaald, verslagen nog voor ze konden vechten, keerden ze op 6 augustus 1940 dan maar terug naar Gent, zij het niet naar de krant. Tijdens de Duitse bezetting werkten Louise en Georges als bedienden.⁽²⁰⁾ In hun vrije tijd werkten ze elk afzonderlijk voor het verzet. Louise zat in het Onafhankelijkheidsfront. In het vooruitzicht van de bevrijding bereidden Georges, Louise en hun kameraden het heropstarten van het dagblad *Vóoruit* voor.⁽²¹⁾

Na de Tweede Wereldoorlog

Aimée

Tijdens de raad van beheer van 13 september 1944 stelde Ferdinand De Smedt, als administratief beheerder van *Vóoruit*, een voorlopige redactie samen met Georges Hamers, Richard Minne, Rudolf Vercammen, Paul Rogghé (voorlopig), Soudan (helftijd sportredacteur), Arthur De Sweemer (bleef ook hulp verlenen aan de propagandadienst) en Aimée Jacobs (proeflezeres). Op 9 oktober 1944 besliste de raad Louise De Mey in dienst te nemen als redactiesecretaresse.⁽²²⁾ Beide vrouwen waren terug op de redactie en werden meer betrokken bij journalistieke taken. Tussen 1944 en 1947, tijdens het beheer van De Smedt, kreeg Aimée steeds meer verantwoordelijkheid, vooral op journalistiek vlak. Ze schreef vanaf 1946 stukjes voor de vrouwenpagina en de *Almanak*. Af en toe mocht ze ook voor De Smedt inspringen om kunstevenementen te verslaan. In die periode van heropbouw van *Vóoruit* groeide een sterke vriendschap tussen hem en Aimée. Maar de hachelijke financiële situatie van *Vóoruit* en de onmogelijkheid van De Smedt om het roer om te gooien, keerden zich tegen hen beiden. Na de komst van August De Block in 1947 als bestuurder van *Vóoruit*, bleef Aimée overwegend voor De Smedt werken. De Block beschouwde hem als een luxepaard en haar als iemand die niet echt iets van journalistiek af wist. Kortom, op de redactie werd Aimée niet langer ernstig genomen, iets waarbij ze zich nooit neergelegd heeft, want ze was fier op wat ze deed. Haar rubriek *Vóor vrouw en kind* die ze steeds boeiend probeerde te maken diende feitelijk maar één doel: vrouwen aan de krant binden. Aimée vond het niet gemakkelijk deze pagina vol te krijgen; door de weinig creatieve invulling ervan kreeg ze jarenlang kritiek. In november 1958 verscheen

de laatste volledige vrouwenpagina. In de jaren 1950 kreeg Aimée assistentie van Louise De Mey. Ook aan Yvonne Lex werd gevraagd een eigen rubriekje te onderhouden. Daarna kwam Janine De Rop, werkzaam op de verzendingsdienst van *Vóoruit* en schrijfster bij *De Stem der Vrouw*, meewerken aan de vernieuwing. De Rop kon de horoscooprubriek *De sterren zeggen* verzorgen, naast een eigen wekelijkse rubriek *Open doek voor Eva*, waarin ze haar schrijftalent kon botvieren.

Naarmate de situatie in *Vóoruit* tijdens de jaren 1950 voor Aimée minder aangenaam werd, kreeg ze meer buitenopdrachten. Daar was ze niet rouwig om. Zo kon ze geregeld naar de schouwburg of de opera, activiteiten waarin ze zich beter thuis voelde. Men zag haar ook regelmatig op de gemeenteraad als verslaggeefster. Deze verantwoordelijkheid deelde ze met De Smedt die het stadsnieuws verzorgde. Weer liet De Block zich misprijzend uit over haar capaciteiten: *“Maakt goede verslagen van gemeenteraadszittingen en dies meer, zaken waar geen of althans weinig persoonlijk initiatief bij te pas komt.”* ⁽²³⁾ In 1951 kregen Aimée en haar collega Louise ook de verantwoordelijkheid voor het samenstellen van de provinciepagina's. Al bij al was dit een zeer ondankbaar en tijdrovend werk waarvoor ze beiden niet veel belangstelling hadden. En bovendien, het boterde niet tussen Aimée en Louise. Aimées isolement wegens haar vriendschap met De Smedt, haar strijd om erkenning, het aanhoudend bekritiseerd en genegeerd worden door Louise en andere redacteurs: het waren allemaal elementen waardoor ze zich steeds meer terugtrok. Van de extraverte, levendige vrouw die ze was bleef op de duur niet veel meer over.

Louise

Het tekort aan personeel op de redactie deed hoofdredacteur Gaston Crommen in 1944 aan Louise Hamers-De Mey denken. Hij vroeg haar meer specifiek *“onder de leiding van mijn man op de redactie te komen, ja. En ik heb dat natuurlijk aanvaard. Georges zou me wel op de hoogte brengen. En dat heeft hij gedaan.”* ⁽²⁴⁾ Tot 1947 was het niet echt duidelijk wat men van Louise verwachtte. Ze vulde de gaatjes op, verzorgde vertalingen en viel vooral in bij de samenstelling van de rubriek *Het Gemengde Nieuws*.⁽²⁵⁾ Dit redactionele bureauwerk hield in dat ze vooral binnenlopende berichten van correspondenten en de telex leesbaar en persklaar maakte. Na het aantreden van De Block in 1947 kreeg Louise schijnbaar meer kansen om zich als journaliste te ontwikkelen. Het bureauwerk werd aangevuld met verslaggeving. Op de 'redactie binnenland' onder leiding van Raymond De Gos kreeg ze buitendiensten. Met Aimée werkte ze aan de stadsredactie en versloeg ze allerlei gebeurtenissen in het Gentse. Op de redactielijst van 1955 stond achter de naam Louise De Mey: *“redactrice, rubrieken provincienieuws: Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Brabant, Limburg, rechtszaken, gemengd nieuws, filets, ongelukken, misdaden.”* ⁽²⁶⁾ Haar redactiewerk werd in de loop van de tweede helft van de jaren 1950 aangevuld met verslaggeving over mode en films. Deze opdrachten vervulde ze tot aan haar pensioen in 1974. Met andere woorden: ze hielp Aimée bij het opfrissen van de vrouwenpagina, hierdoor werd ze lid van het Belgisch Journalistenverbond voor Mode- en Huishoudkronieken. De modeartikels en

vrouwenrubriek werden door haar mannelijke collega's gezien als publiciteitsstukjes, de naam journalistiek niet waardig. Tezelfdertijd begon ze Roger Du Bosch te helpen met het verslaan van de nieuwe films voor zijn filmpagina *Filmleven*. Voor Louise betekende dit twee dagen per week naar Brussel voor previews of visies. Als filmrecensente was ze een graag geziene verschijning op de vergaderingen en feestjes van de vereniging voor filmjournalisten. In deze periode voelde ze zich de koningin te rijk. Ze leefde voor haar werk, voor *Vóoruit*.⁽²⁷⁾

Een conflict op de achtergrond

De wanorde op de redactie die volgde op de bevrijding vroeg om een crisismanager. Op 20 september 1947 kreeg De Block er de leiding. Hij probeerde de redactie naar zijn hand te zetten en bestreed de chaos met tucht en rationaliteit. Hij wist en zag alles wat daar gebeurde, een inmenging die leidde tot een verregaande controle van zijn redacteurs. Omdat hij voelde dat ze niet direct gewonnen waren voor zijn rationeel beleid, pakte De Block de zaken persoonlijk en het kwam tot een eindeloos conflict met de vrouwelijke redactieleden Louise De Mey en Aimée Jacobs. In een tijdgeest waarin het recht op arbeid voor vrouwen openlijk in twijfel werd getrokken, vielen de twee vrouwen op een mannenredactie natuurlijk op. In de jarenlange discussie over hun statuut had men het in de raad van beheer steevast over 'de twee dames', alsof ze buitenstaanders waren. Het enige wat de twee vrouwen vroegen was gelijk loon voor gelijk werk, een evenwaardig statuut als redactrice. Om hun eis kracht bij te zetten vroegen ze het lidmaatschap van de Algemene Belgische Persbond aan. Bij bestuurder De Block en de raad van beheer kwamen ze jaar na jaar terug op hun vraag om in het werkkader van de redacteurs opgenomen te worden. In 1948 al besloot De Block voor dit 'probleem' een oplossing te zoeken en hij kwam al gauw tot een conclusie die niet veel meer zou veranderen. Als hij Jacobs en De Mey aanvaardde als redactrices, zo was zijn redenering, deed hij de redacteurs valse concurrentie aan. De twee dames zouden het 'schone' werk krijgen, terwijl de mannen alle onaangename diensten zouden moeten vervullen, zoals avond- en zondagsdiensten. Dat de avondredactie bestond uit drie vaste redacteurs, kwam niet ter sprake. Daarnaast vond hij de twee dames onbekwaam: *“Het is toch niet omdat men een goed verslag kan schrijven dat men mag pretenderen journalist te zijn.”* ⁽²⁸⁾ Aimée en Louise meenden evenwel dat het schrijven van verslagen een van hun belangrijkste journalistieke opdrachten was, terwijl De Block hun werk als 'zeer nederig' omschreef ⁽²⁹⁾ en de nadruk legde op de ondergeschiktheid van beiden, op hun hulpfunctie en op de minderwaardigheid van hun werk. Voor de twee 'vrouwelijke' leden, met de klemtoon op vrouwelijk, stelde hij uiteindelijk het halfslachtig statuut van redactiebediende - ergens tussen redacteur en bediende - voor. Hij gunde hen het opklimmen, maar creëerde een duidelijke scheiding tussen zijn vrouwelijke en mannelijke redactiemedewerkers.

Louise De Mey op reportage

In het verslag van de raad van beheer van 23 december 1949 was volgens De Block: *“Het aandeel van A. Jacobs in de samenstelling van de vrouwenpagina, waarop belanghebbende onder meer haar vraag steunt [...] miniem, terwijl een door L. De Mey verzorgde wekelijkse rubriek niet voldoende kan geacht worden om haar tot redactrice te promoveren.”* Vooraan in hetzelfde verslag staat duidelijk: *“Thans zijn beiden geclasseerd in de categorie van redactiebedienden. De Bestuurder oordeelt dat deze categorie beantwoordt aan het door de bedienden in kwestie op de redactie gepresteerde werk.”* Zijn hoofdredacteur, Gaston Crommen, en zijn rechterhand, Georges Hamers (Louises echtgenoot), allebei lid van de raad van beheer, spraken De Block tegen omdat het ‘belanghebbende gepresteerde werk’ van de vrouwen méér inhield dan wat hij had omschreven. Crommen argumenteerde: *“O.a. het opmaken van verslagen en verwerken van binnenlandse berichtgeving, is wel degelijk van redactionele aard.”* Het was voor hem een principiële kwestie en hiermee werd impliciet toegegeven dat een man belast met hetzelfde werk, wel zou opgenomen worden in het kader van de redacteurs.

Weinig opgeleid voor het journalistieke werk en zonder veel natuurlijk schrijftalent konden de twee vrouwen niet concurreren met de populaire rubrieken van bijvoorbeeld Raymond Herreman, Richard Minne of Georges Hamers. Maar tegelijk waren ze onmisbaar. Ze verlichtten het werk van de andere redacteurs door saaie maar noodzakelijke klussen te doen, zoals telexen en correspondentie nalezen om de regionale bladzijden op te vullen met de meest ondankbare artikeltjes. Mannen met hetzelfde profiel, zoals Pierre Van der Poel, medewerker op de buitenlandredactie, John Lootens en Frans Vandecruys, die als avondredacteurs het nieuws verwerkten dat via telex en telefoon binnenliep, werden onmiddellijk of na een korte proefperiode opgenomen in het kader van redacteurs.⁽³⁰⁾ Als het van De Block afhing, bleef die deur voor Aimée en Louise voor altijd gesloten. Op diezelfde raad van beheer (23 december 1949) argumenteerde hij: *“Afgezien van de bijzondere omstandigheden, die Jacobs en De Mey op de nu ingenomen plaatsen gebracht hebben, zou de beheerraad er toe besloten hebben (vrouwelijke) redactrices aan te stellen, indien de plaatsen waren open verklaard? Is er behoefte aan twee nieuwe redacteurs?”*⁽³¹⁾

Geen winnaars ?

Overtuigd van zijn gelijk, sloeg De Block ook meteen de waarschuwing van zijn hoofdredacteur Crommen: *“Onze houding kan moeilijkheden verwekken met de Persbond”*, in de wind.⁽³²⁾ Vier maand later werd De Block geconfronteerd met de feiten. Op de raad van beheer van 14 april 1950 maakte hij melding van een brief van Aimée Jacobs en Louise De Mey: *“In hun laatste schrijven delen ze mede hun zaak te zullen overmaken aan de vakbond.”*⁽³³⁾ Gesteund door Ferdinand De Smedt, oud-voorzitter van de Algemene Belgische Persbond (APB), Georges Hamers, syndicaal afgevaardigde van de ABP-afdeling Vlaanderen en de hoofdredacteur Gaston Crommen, aanvaardden Aimée en Louise het compromis niet langer. Het speciaal statuut van redactiebediende, met daaraan gekoppeld een apart

barema, voldeed hen absoluut niet. Samen vroegen ze De Block uitdrukkelijk om erkenning en dreigen met de persbond was de strategie om die te krijgen.

De Block panikeerde en schreef in een zeer emotionele brief aan de raad van beheer: *“De zaak komt nu voor de Persbond. Ik kan er heen gaan en mijn standpunt verdedigen. Het zal geen oplossing brengen. Daarbij komt nog dat als ik het debat aanvaard, ik het natuurlijk doe met de gedachten het pleit te winnen. In de beginne voelde ik dan ook veel om die strijd te aanvaarden. Bij nader nadenken ben ik evenwel tot het besluit gekomen dat dit debat veel schade kan doen aan het blad. De tegenstrevers zullen in elk geval zeer gelukkig zijn te kunnen vaststellen dat op de Vooruit ook niet alles gaat. Dergelijk afbrekerswerk doe ik niet. Neen er is maar één goede oplossing en wel dat ik verdwijn. Het is dan ook dit besluit dat ik genomen heb. Ik sta dan niet meer in de weg en er kan weer eenheid komen.”*⁽³⁴⁾ Met deze overdreven reactie beschuldigde hij Aimée, Louise en hun medestanders ervan tweedracht te zaaien op de redactie en de positie van de krant in gevaar te brengen door openlijk in discussie te gaan. Zijn besluit om ontslag te nemen was louter het gevolg van de koppigheid van de vrouwen, die enkel aan zichzelf dachten. In zijn persoonlijke strijd tegen de erkenning van de twee redactiebedienden als redactrices zag hij zichzelf als het grootste slachtoffer. Hij noemde hen openlijk onbekwaam, ze konden niet aan zijn ‘hoge’ eisen voldoen. Bovendien zag hij hen als dé oorzaak van alle problemen op de redactie. Het statuut van redactiebediende was voor hem een goed bedoelde oplossing, die de anderen niet wensten te begrijpen. Deze strijd verliezen zou betekenen dat hij ongelijk had en dat zijn gezag door twee vrouwelijke ondergeschikten ondermijnd werd. Om zich uit die situatie te redden gaf hij de raad van beheer een staaltje van retoriek en zelfbeklag, en stelde deze voor de keuze: ‘ik eruit of zij’. Als belangrijke partijmannen hadden de leden van de raad van beheer al vroeger, in 1949, het recht op arbeid voor de twee vrouwen betwist. Men twijfelde dus ook op partijniveau aan hun geschiktheid als redactrice. De reactie van hoofdredacteur Crommen op de ontslagbrief van De Block liet niet lang op zich wachten, al bleef hij bij zijn standpunt. Op 24 mei 1950 schreef hij zijn vriend: *“Gij hebt het recht niet ontslag te nemen. Neen, gij hebt het recht niet!”* En: *“Ik wil liever niet de beweegredenen bespreken die je aanhaalt, we verschillen hierin van zienswijze.”*⁽³⁵⁾ De Block nam (uiteraard) geen ontslag.

Terug naar af

Een delegatie van de ABP bracht De Block een bezoek in juli 1950. Aimée Jacobs en Louise De Mey werden niet gehoord. In het verslag van de raad van beheer daaromtrent staat te lezen: *“De bestuurder stelde zich op het standpunt dat geen volle wedde van redacteur kan betaald worden gezien de gezellen geen avond- en zondagsdienst kunnen verrichten.”*⁽³⁶⁾ Een mager argument. Waarom de vrouwen dat niet konden, werd niet verduidelijkt. Ze hadden geen gezin om voor te zorgen, geen kinderen die zouden lijden onder hun afwezigheid. Heeft De Block hen ooit gevraagd om deze diensten waar te nemen? Waar het in feite om ging

is dat hij vrouwen niet in staat achtte zich volledig ten dienste te stellen van *Vooruit*. Dit was duidelijk een mannelijke journalistieke norm, zonder consequente toetsing aan de praktijk.

De ABP had volgens het verslag van de raad van beheer geen mening over de kwestie. In december 1950 werd een tweede vergadering met de persbond belegd. Men besloot er het bestaande barema voor de gezellinnen De Mey en Jacobs te behouden, met een algemene loonsverhoging van 400 fr.⁽³⁷⁾ Met andere woorden: De Block haalde zijn slag thuis. De dames bleven redactiebedienden op de loonlijsten. Maar om tegemoet te komen aan de vraag van zijn redactie, steunde De Block de kandidaturen van Louise en Aimée bij de persbond. In het jaarboek van de ABP van 1950 staan ze op de ledenlijst eindelijk vermeld als journalistes.⁽³⁸⁾ Voor De Block was het compromis bereikt.

Schrijnend einde van een conflict

Louise is blijven vechten voor ‘gelijk loon voor gelijk werk’. Haar vraag om ook intern erkend te worden als redactrice kwam er opnieuw naar aanleiding van het overlijden van haar echtgenoot, Georges Hamers. Hij stierf onverwachts op 28 oktober 1954.⁽³⁹⁾ Als alleenstaande vrouw vroeg Louise in 1955 dus het statuut van redactrice, niet enkel voor de erkenning, maar ook om te kunnen overleven. De Block weigerde haar te helpen, de opeenvolgende conflicten met haar en met Aimée lagen nog te vers in zijn geheugen. Hij bleef haar onbekwaam vinden als journaliste en wees op haar ‘onbereidheid om te ontwikkelen’. In het verslag van de raad van beheer van januari 1955 staat dat hij haar verzoek ontvangen had, maar dat zijn bezwaren bleven bestaan.⁽⁴⁰⁾ Daarmee was de zaak alweer afgesloten.

In 1956, één jaar later en tien jaar vóór haar pensioen deed ook Aimée Jacobs nog eens dezelfde aanvraag. Zonder succes. Twee jaar later ontving Aimée het ridderkruis van de Leopold II-orde maar op de redactie veranderde niets. In de aankondiging ervan in *Vooruit* staat: *“Ook zij is door alle partijgenoten en talloze andere mensen uit alle middens zeer gunstig gekend. Verbonden aan het blad ‘Vooruit’ sedert zesentwintig jaar, behoort zij tot de redactie als volle journaliste sedert 1946. Indien zij zeer vele diensten aan partij en coöperatie heeft bewezen en nog steeds bewijst, is het vooral om haar grote verdiensten in het journalistiek en voor de officiële persorganismen dat zij werd verermerkt.”*⁽⁴¹⁾

August De Block werd in 1960 opgevolgd door Julien Van Nevele. De nieuwe bestuurder wou in eerste instantie het beleid van zijn voorganger voortzetten. In 1963 werden Aimée Jacobs en Louise De Mey door de Erkenningscommissie erkend als beroepsjournalisten. Hierdoor kregen ze een officiële perskaart. Toch voerde Van Nevele voor hen geen statutenwijziging door. Ze waren journalisten voor de buitenwereld, maar bleven redactiebedienden. Ironisch is het besluit van de raad van beheer om de redactiebediende Aimée Jacobs bij haar pensionering in 1968 te vervangen door een ‘volwaardig’ redacteur.⁽⁴²⁾

Het ‘bediendewerk’ van Louise werd grotendeels overgenomen door medewerkers.⁽⁴³⁾ Er kon geen volwaardige redacteur betaald worden. Louise bleef redactiemedewerkster tot 1986. Ze deed dit werk thuis in plaats van op de redactie. Zo vulde ze haar pensioentje aan. Aimée Jacobs stierf op 5 december 1968 twee jaar na haar pensionering. Ze leefde al jaren heel teruggetrokken. Ook op de redactie viel ze nog nauwelijks op. Louise De Mey daarentegen was op het einde van haar carrière voor velen een waar monument op de redactie. Haar sex-appeal en extravert karakter ontging zelfs de jongere generatie niet. Zij stierf op 10 januari 2002.⁽⁴⁴⁾

Besluit

In de periode 1930-1970 zaten de vrouwen op de redactie van *Vóoruit* verstrikt in een web van toen gangbare partijpolitieke vooroordelen ten opzichte van werkende vrouwen, verpersoonlijkt door een man met een idee-fixe: August De Block. Hij had echter niet met onderdanige vrouwen te maken. Aimée Jacobs, Louise De Mey en later Janine De Rop en anderen deden zijn machtsmonopolie wankelen. Deze structuur waarin vrouwen vastzaten zichtbaar maken, was het doel van mijn genderstudie. Deze bijdrage is een bescheiden poging om ‘de dames van Vooruit’ hun plaats in de geschiedenis terug te geven.

- (1) M. VAN DEN STEEN, *Vrouwenstemmen in Vooruit. Representatie van vrouwelijke journalisten bij de redactie van het dagblad Vooruit, Interbellum-1970*, UGent, licentiaatsverhandeling, 2003.
- (2) Dank aan: César Van Der Poel, Janine De Rop, Luce Premer, Viviane De Mey, Mia Doornaert, Frank Hofman, Oswald Vandermeulen, Micke Van Mulder, Nelly Deherdt, Prosper De Smet, Bob Van De Voorde, Lieve Vandermeulen en Aletta Verhulst.
- (3) S. HENRY, *Changing Media History through Women’s History*. In: P. CREEDON, *Women in Mass Communication*. Second Edition, London: Sage, 1993, p. 341-361.
- (4) Bevolkingsdienst Gent, Oud Indexfichestelsel 1887-1937, fiche Oscar Jacobs, geboren: Gent, 30/10/1879.
- (5) L. VANDERMEULEN, *Van vingerhoed tot voorzittershamer. Een historische en biografische schets van mijn grootmoeder Georgine Blanchaert. Socialistische militante (1883-1965)*, UUtrecht, licentiaatsverhandeling, 1996, p. 37.
- (6) Bevolkingsdienst Gent, Nieuw Indexfichestelsel 1938-1978, Ludovica Leopoldina De Mey, geboren: Gent, 18/02/1908.

- (7) C. VAN DER POEL & J. LOOTENS, Louise Baetslé: de krant als levensverhaal. In: *Vóoruit*, de feestbijlage 100 jaar *Vóoruit*, 06/10/1984, p. 40.
- (8) Interview met Viviane De Mey (dochter van Albert De Mey, nicht van Louise) door Madelief Van Den Steen, 07/12/2001.
- (9) Interview met Viviane De Mey door Madelief Van Den Steen, 07/12/2001.
- (10) Wet van 15/10/1921 en KB van 16/10/1921.
- (11) F.D.S., Een blik in een zestigjarig militantenleven. In: *Vóoruit*, 21-22/03/1957.
- (12) L. VANDERMEULEN, *Herinneringen aan tante Aimée*, onuitgegeven, s.d., s.p.
- (13) D. DE WEERDT, *De dochters van Marianne, 75 jaar SVV*, Gent: AMSAB, 1997, p. 134-137.
- (14) Interview met Viviane De Mey door Madelief Van Den Steen, 07/12/2001.
- (15) J. HUYS, *Hommage aan een monument*. In: *De Morgen*, 08/03/1986.
- (16) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 89/5, Sollicitatiebrief Louise De Mey, 17/01/1936.
- (17) J. HUYS, *Hommage [...]*, 08/03/1986.

- (18) Bevolkingsdienst Gent, Bevolkingsregister 1938-1940, Krijgshospitaalstraat 39, wijk 11, boek 24, f 14.
- (19) J. HUYS, *Hommage [...]*, 08/03/1986.
- (20) J. HUYS, *Hommage [...]*, 08/03/1986.
- (21) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 92/4, Inlichtingen betreffende de illegale werking van *Vóoruit*.
- (22) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 09/10/1944.
- (23) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 124/2, Zeer vertrouwelijke nota van August De Block, 13/11/1952.
- (24) C. VAN DER POEL & J. LOOTENS, *Louise Baetslé [...]*, p. 42.
- (25) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 101/3, Briefje van Gaston Crommen aan August De Block, 08/03/1948.
- (26) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 109/1, De redactie, een lijst met de namen en bevoegdheden van de redacteurs, 1955.
- (27) Interview met Viviane De Mey door Madelief Van Den Steen, 07/12/2001.
- (28) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 108/5, Ontslagbrief van August De Block aan de Kameraden Beheerders van Het Licht, 22/04/1950.
- (29) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 108/5, Ontslagbrief van August De Block aan de Kameraden Beheerders van Het Licht, 22/04/1950.
- (30) K. CLAEYS, *Achteruit en vooruit. Het Gentse socialistische partijblad VOORUIT in de naoorlogse periode (1944-1959)*, UGent, licentiaatsverhandeling, 2002, p. 92.
- (31) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 23/12/1949.
- (32) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 23/12/1949.
- (33) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 14/04/1950.
- (34) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 108/5, Ontslagbrief van August De Block aan de Kameraden Beheerders van Het Licht, 22/04/1950.
- (35) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 108/5, Reactie van Crommen op ontslagbrief van August De Block, 24/04/1950.
- (36) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 28/07/1950.
- (37) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 20/12/1950.
- (38) *Algemene Belgische Persbond, Officieel Jaarboek van de Belgische Pers*, Brussel: ABP, 1950.

- (39) Bevolkingsdienst Gent, Bevolkingsregister 1948-1960, Distelstraat 47, wijk 11, boek 48, f 127.
- (40) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/1, Verslag van de Raad van Beheer, 29/01/1955.
- (41) X., *Belangrijke onderscheiding voor redactieleden*. In: *Vóoruit*, 19/03/1958.
- (42) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 1/2, Verslag van de Raad van Beheer, 15/07/1966.
- (43) Amsab-ISG, *Archief SM Het Licht*, 169/1, Nota over de situatie van Gez. L. De Mey, s.d.
- (44) X., *Overlijdensbericht Louise De Mey, Gent 18.2.1908-10.1.2001 (sic)*. In: *De Morgen*, 19/01/2002.